

DAVID DE CREMER

Banken negeren sentiment

De financiële crisis is nog niet ten einde, maar als je de bonussen ziet die momenteel uitgedeeld worden, lijkt het 'business as usual'. Voor velen een doorn in het oog. Zo heeft de Amerikaanse president Barack Obama opgeroepen die vorm van hebzucht in te dijken. Ondanks de tegenkanting lijkt de financiële wereld er zich weinig van aan te trekken.

Meer zelfs, deze sector begrijpt helemaal niet waar men zich druk om maakt. Volgens veel bankiers zijn de bonussen niet de oorzaak van de crisis; ze volgen enkel de tendensen van de financiële markt. Het jongste jaar hebben slechts weinig banken risico's genomen waardoor degenen die dat wel gedaan hebben, het recht verdiend hebben op een flinke bonus.

Die gedachtegang stuit veel mensen tegen de borst. De financiële wereld handhaaft een eng denkpatroon waarin de wereld enkel bestaat uit rationele wezens die calculatief hun beslissingen maken. Daar wringt echter het schoentje. Onze maatschappij en haar burgers zijn niet rationeel. Integendeel, vanuit de gedragswetenschappen weten wij dat we beperkt zijn in ons rationele handelen. We worden ook beïnvloed door onze sentimenten. Door die beperkte rationaliteit verachten veel mensen dan ook het feit dat degenen die de banksector op de knieën hebben gekregen, nu weer de grootste bonussen ontvangen. En dat negatieve gevoel staat los van het rationele feit dat de markt die bonussen toelaat. De financiële wereld en de maatschappij spreken dus duidelijk niet dezelfde taal. Voor de financiële wereld is sentiment een onbekende factor, en net daarom lijkt ze er

niet in te slagen het vertrouwen van de maatschappij terug te winnen.

De financiële sector staat echter niet buiten de maatschappij en is dus verplicht ook rekening te houden met dat maatschappelijke sentiment. Banken moeten hun sociale en morele verantwoordelijkheid opnemen, want anders zijn ze zoals Lord Turner, het hoofd van de Britse Financial Services Authority, zegt 'socially useless'.

Als de financiële sector het publieke vertrouwen echt wil terugwinnen dan moet hij rekening houden met dat 'irrationele' sentiment. Volgens de banken gebeurt dat ook, door middel van de excuses die aangeboden worden. Helaas werkt dat niet, want zo'n verontschuldiging wordt heel snel 'cheap talk' als de bonussen die uitgekeerd worden helemaal niet 'cheap' blijken te zijn. Trouwens, de morele sentimenten van u en ik hoeven niet in tegenspraak te zijn met een vruchtbare economie. Schreef de grote econoom Adam Smith niet het boek 'The theory of moral sentiments', waarin hij het ongebreidelde nastreven van eigenbelang aan de kaak stelt?

■ David De Cremer is hoogleraar behavioural business ethics aan de Rotterdam School of Management en de London Business School. Hij is wetenschappelijk directeur van het Erasmus Centre of Behavioural Ethics.

Banken moeten hun sociale en morele verantwoordelijkheid opnemen, anders zijn ze 'socially useless'.

